

La possibilitat de la implantació d'una important concentració d'hotels i casinos, Eurovegas, a Catalunya, ha generat un intens debat, que ha anat més enllà dels elements més directament afectats –govern, administracions locals, sector agrari, professionals més o menys vinculats a la matèria, etc- i ha esdevingut un debat públic.

El Col·legi de Geògrafs a Catalunya i l'Associació de Geògrafs Professionals de Catalunya no poden ni volen ignorar aquest debat, especialment atenent la dimensió dels geògrafs com a intèrprets i gestors del territori. En efecte, el debat sobre Eurovegas toca aspectes de planificació territorial, de sostenibilitat, de model d'ús turístic del territori, de mobilitat, tots ells directament relacionats amb l'objecte de la geografia, i això com a disciplina acadèmica i també com a exercici professional.

Ja al mes de març, ambdues entitats van organitzar un acte públic per a tractar sobre aquesta qüestió. Sota el títol “Eurovegas: quin model territorial?” diversos ponents i el públic van debatre sobre el model territorial, l'impacte sobre el medi, o el model turístic generat.

Amb aquest document, el Col·legi i l'Associació volen expressar quina és la seva opinió sobre el projecte proposat, tal com es coneix ara, i el mateix procés que s'està seguint per a conèixer, debatre, i decidir sobre la qüestió.

És des d'aquesta perspectiva de professionals del territori, que volem expressar la nostra preocupació pels plantejaments i procediments seguits fins ara, en el sentit següent:

1. Sobre l'impacte en el planejament

L'actual procés de decisió sobre una implantació de les dimensions d'Eurovegas suposa el capgirament de les eines que ens hem donat per al planejament territorial. Al llarg dels anys, s'ha anat desenvolupant un corpus normatiu i una praxi en la qual l'accent es posava en l'anàlisi del conjunt del territori i l'orientació de creixements i noves implantacions als sòls amb menys valors naturals i on les transformacions irreversibles tinguessin els menors efectes. Aquesta trajectòria va culminar amb la promulgació del conjunt del planejament territorial, basat en primer lloc en la identificació i protecció del sistema d'espais lliures, i, subsidiàriament a aquest, l'assenyalament dels espais susceptibles de ser transformats amb costos –territorials, ambientals, socials, econòmics- assumibles. Ara ens trobem que el planejament es contempla únicament com un tràmit o com una justificació que es pot modificar a posteriori de les decisions, la qual cosa li treu tota la càrrega positiva de previsió a mig i llarg termini i de visió de conjunt dirigida a un model territorial cohesionat i sostenible.

És especialment greu, a més, l'afectació que suposa sobre uns sòls d'exceptional valor agrari, que han estat objecte de protecció en gairebé tots els planejaments – projectats o efectius- de la regió metropolitana de Barcelona. Al Regional plànnning del 1933, a les propostes del GATPAC del 1934, o al mateix Pla general metropolità del 1976 i, ja actualment, al Pla territorial metropolità de Barcelona. Aquest valor, encara més significatiu en situar-se a tocar d'una zona intensament urbanitzada, ha estat reconegut, protegit, i promogut al Parc agrari del Baix Llobregat. Substituir aquesta protecció per una implantació com la proposada suposa un retrocés enorme en la consideració del valor dels espais agraris i del sistema d'espais lliures.

2. Sobre l'impacte en el medi

El procés genera moltes incògnites sobre els efectes que tindrà sobre el territori. No coneixem les previsions –que sembla que hi són, però no públiques- sobre aspectes tan importants com el consum d'aigua i l'origen d'aquesta, el consum energètic –la imatge nocturna de Las Vegas no és precisament esperançadora- la producció i tractament dels residus, o la regulació de la mobilitat generada. Sobre totes aquestes qüestions, a Catalunya hem generat els instruments d'avaluació pertinents –avaluació ambiental, estudis d'avaluació de la mobilitat generada, etc- que inclouen – especialment l'avaluació ambiental- un detallat procés d'informació i de participació. Ens podem trobar, en canvi, que una decisió sobre una implantació de prop de 800 ha sigui presa de manera independent a aquestes consideracions, o bé que les avaluacions siguin fetes a posteriori, només a efectes formals, i per a justificar la decisió. Paradoxalment, implantacions molt menors al territori són objecte de controls més rigorosos.

3. Sobre el model turístic

Per altra banda, la concentració de casinos i hotels, d'aquesta magnitud, i en aquestes condicions, consolida un model turístic –en termes d'imatge, d'ocupació, etc- de baix valor afegit, que també capgira els esforços fets, arreu del territori, per a generar ofertes diferenciades, basades en elements culturals –de patrimoni, festius, gastronòmics, etc- més singulars. Si bé una oferta específica en termes de joc, capaç de captar aquests segments de visitants, poden tenir interès, entenem que ha de ser contemplada en el marc del Pla estratègic del turisme de Catalunya, pendent de renovació, i com una de les peces d'aquest.

Per tots aquests motius, el Col·legi de Geògrafs i l'Associació de Geògrafs Professionals expressen serioses reserves sobre la idoneïtat de la proposta, tant pel que fa al seu contingut, com en els procediments seguits fins ara, que entenem que exigeixen molta més informació i transparència, en una qüestió que pot afectar, de manera irreversible, tant el territori com la mateixa cultura del territori que s'ha anat construint a Catalunya, amb l'aportació, entre d'altres, dels professionals de la geografia.

Barcelona, 23 de juliol de 2012